

Gorenjec

List za gospodarstvo, socialno politiko in prosveto

Uredništvo in uprava, Stroušmajsterjev trg 1.
Telefon št. 73.

Levo XXII.

Št. 46.

Kranj, 12. novembra 1938

Izhaja vsako soboto.
Naročnina: celoletno 40,- din, polletno 20,- din,
četrtletno 10,- din.

Slovani - najmlajši v družini evropskih narodov

Zadnjič smo rekli, da moramo k svojim opazovanjem pritegniti še skupino evropskih narodov, brez katere naše razmišljanje ne bi bilo popolno. Kako upravičena je trditev, vam bo takoj jasno, če mimogrede omenimo, da bo v dobrih 20 letih skupina teh narodov — po sedanjih cenitvah — dosegla po številu polovico vsega evropskega prebivalstva. Teko je izračunal neki nemški učenjak, da bo v l. 1960 v Evropi več Slovanov, kakor vseh ostalih evropskih narodov skupaj. Ze samo ta okolnost dovolj zgovorno pojasnjuje pomne, ki pripada v zgodovini Evrope Slovanom.

Slovani so imeli v življenju evropskih narodov svoj poseben položaj. Zaradi obseznosti zemlje, ki so jo posedli in radi različnih okolnosti, pod katerimi so rasli, je nastala v njihovem razvoju precejšnja neenotnost. Posamezni deli tega ogromnega naroda so pod svojevrstnimi pogoji mnogo hitreje dozorevali. Pa ta pojav ni nič takega, kar bi našo misel o organski rasti narodov omajalo. Kako pogosto se dogaja v človeškem življenju, da posameznik veliko prej dozori kakor pa bi bilo pričakovati po splošnih naravnih zakonih. Tako srečavamo neredko primere, da dvajsetletni fant po svojem zrelem gledanju na življenje prekaša marsikatero povprečno tridesetletnika, včasih pa tudi narobe, namreč, da tridesetletnik po svoji živahnosti in otročjosti nadkriljuje povprečnega dvajsetletnika. Res je, da je predčasna zrelost v mišljenju in nazorih posameznika pogosto posledica kakšne težje bolezni ali pa posledica življenja pod nenavajnimi okolnostmi in da je najbolj zdravo, če se človek razvija tako, kakor mu je narava namenila. Toda nenavadne izjeme so v človeškem življenju tako pogoste, da pravimo, da izjeme pravilo samo potrjujejo.

Takole bomo rekli in se ne bomo zmotili. Med vsemi slovanskimi narodi je imel mogoče ruski narod edini skoro vse pogoje za zdrav življenjski razvoj. Glejte, stvar je močno enostavna in se prav lahko pojasni. Ruski narod je posedel ogromno razmerje zemlje. Slučaj je hotel, da je bil postavljen v brezkončno ravnino, ki ne pozna meja. Ko je ta narod še pasel svoje črede, je lahko prehodil tisoče in tisoče kilometrov, ne da bi našel na resne ovire. Ogromne nižine med Dnjeprom in Volgo so bile njegova domovina in šele daleč na robu Azije je zadel ob prvo naravno oviro — v Uralsko gorovje, ki ga je obenem ločilo od azijskih narodov in mu omogočalo kolikor toliko samostoj in naraven razvoj. Zadnjič smo rekli, da je naklonila usoda Angležem srečen položaj v svetu: Britanijo obdaja okoli in okoli morje in to morje je tudi zagotovilo Angležem zdravo naravno rast, čeprav je bilo njihovo število majhno. Kar je angleškemu narodu dalo morje, to je pri ruskem nadoknadila ogromna razsežnost zemlje, ki jo je bil posedel. Pa saj je vsakomur poznana krilatice o ruski neranljivosti. To je hudo preprosta reč, kadar se je pojavil in mejah ruskega naroda sovražnik, je vedno in vedno običal na robu njegove ogromne zemlje, pa čeprav ja korakal stotine kilometrov proti njegovi sredini. In tako se je moglo zgoditi, da so se vse motnje v razvoju ruskega naroda razblinile v obrobni predelih, sredina — njegovo jedro — pa je moglo nemoteno rasti in se razvijati popolnoma naravno.

Kar prepovedi smo se pomudili pri Rusih, a je bilo potrebno, ker ta narod pomeni v družini

slovanskih narodov najbolj naravno in zdravo jedro. Pri tem prav nič ne moti, če je ravno ta narod v teku svojega razvoja doživel eno najstrašnejših notranjih motenj, tudi v človeškem življenju se dogaja prebogosto, da človeka napade težka bolezen, na primer pljučnica ali kakšna nalezljiva bolezen kot je tifus ali „španska“. Cesto izgleda, da je človek že zapisan smrti, toda dokler so v njem sile in volja do življenja, si kmalu opomore tudi po najhujši bolezni.

Ostali slovanski narodi niso imeli tako povoljnih pogojev za svojo rast. Vedno in vedno so našli na kakšno zapreko, ki jih je ovirala v njihovem naravnem razvoju. Neredno so trajale take ovire skozi več pokolenj, včasih mnogo stoletij, zato je bil razvoj pri teh obrobni slovanskih narodih hudo mnogoličen. Glejte, v silki bi vam to lahko pojasnili takole: večkrat srečate v gozdu drevesa, ki so prav svojevrstno zraščena. In če jih natančno pogledate, boste videli, da so bila v svoji naravni rasti ovirana, navadno tako, da so jim starejša drevesa zastirala pot do zraka in luči. In vedno lahko ugotovite eno: da si mlajša drevesa pomagajo na vse načine, da bi prišla do svetlobe, do sonca. Ko pa je včasih vihar podrl močnejšega velikana, tedaj se je prej šibko drevesce zdravo razraslo in če pokvare niso bile prehude, jih je nova rast kmalu po-

pravila. Včasih pa ostanejo nepopravljive krivine, a drevo kljub temu raste in se razvija, kajti življenje je v njegovem vrhu in če ima vrh zadosti svetlobe in zraka, se bo drevo krepko razvijalo — kljub krivemu debelu. Kar z enim stvkom bomo posneli vsebinsko te podobe: vsi obrobni slovanski narodi so bili na ta ali taji način ovirani v svoji naravni rasti in tako so nastale v skupnem razvoju razlike v njihovi zrelosti, odtod pa včasih navidezna nasprotja — kakor je to navada pri ljudeh: zdrav in krepak človek čisto kar ne more razumeti šibkejšega tovariša, pa čeprav hodita enako pot. Ne smemo prezreti, da si je večina obrobni Slovanov šele pred nedavnim odprla pot do sonca in zraka. In človeka, ki je bil vajen mraka in sence, nenadna svetloba lahko za trenutek omami, da se zmede. Toda mladost slovanske narodne skupine in njena krepka volja do življenja sta nam porok, da se bo ta najmlajša družina evropskih narodov znala častno uveljaviti v družbi ostalih, kakor to odgovarja njenim neizčrpnim notranjim silam, pa tudi njeni številčni silnosti.

Ob priliki bomo pokazali v robatih obrisih razvoj in rast posameznih členov velike slovanske narodne družine in videli boste, kako so se učili hoditi od prvih negotovih otroških stopinj pa do danes, ko postaja njihov korak trdna hoja mladega samozavestnega moža.

Volišča in predsedniki volilnih komisij za volitve 11. decembra na Gorenjskem

Okraj Radovljica

- 1) **Begunje:** Begunje, šola. — Inž. Kotlovšek Franc, ravnatelj Kmet. šole, Poljče.
- 2) **Bled:** Grad, Zdraviliški dom. — Grad Boris, okr. šolski nadzornik, Radovljica.
- 3) **Boh. Bistrica:** Boh. Bistrica, občinski dom. — Stanonik Jakob, šef kat. uprave Radovljica.
- 4) **Brezje:** I. Brezje, Romarski dom. — Dr. Zorko Lojze, konc. priv. fin. dir., Ljubljana. II. Leše šola. — Golob Peter, učitelj, Jesenice.
- 5) **Breznica:** Breznica, šola. — Zalokar Alojzij, sodnik, Višnja gora.
- 6) **Dovje-Mojstrana:** Dovje, šola. — Rak Maks, uradnik PAB, Ljubljana.
- 7) **Gorje:** I. Gorje, šola. — Ložar Alojzij, uradnik PAB, Ljubljana. II. Zasip, šola. — Burja Ivan, tajnik PAB, Ljubljana.
- 8) **Jesenice:** I. Jesenice, carinarnica (v občinskem domu). Golob Franc, šef žel. kuhinje, Jesenice. II. Sava, meščanska šola. — Ravnik Rudolf, tov. nameščeneec, Jesenice. III. Hrušica, Gasilski dom. — Bertonec Miro, svet. žel. direkcije, Ljubljana. IV. Sv. Križ, šola. — Daear Melhior, šolski upravitelj, Mošnje.
- 9) **Kamna gorica:** Kamna gorica, šola. — Sirnik Ivan, šol. upravitelj, Ovišje.
- 10) **Koroška Bela:** I. Koroška Bela, občinski dom. Dr. Zupan Stanko, odvetniški kandidat, Radovljica. II. Koroška Bela, šola. — Onič Maks, tovarniški uslužbenec, Koroška Bela.
- 11) **Kranjska gora:** Kranjska gora, šola. — Pleiweis Karel, sodnik, Kranjska gora.
- 12) **Kropa:** Kropa, šola. — Gašperšič Jože, ravnatelj, zadruga, Kropa.
- 13) **Lesce:** Lesce, šola. — Mohorič Matevž, sodni pripravnik, Ljubljana.
- 14) **Ovišje:** Srednja Dobrava, šola. — Hvastija Franc, svetnik žel. dir., Ljubljana.
- 15) **Radovljica:** Radovljica, Kmetijska zadruga. — Grundtner Viljem, šol. upravitelj, Radovljica.

ga. — Grundtner Viljem, šol. upravitelj, Radovljica.

- 16) **Rateče - Planica:** Rateče-Planica, šola. — Gospodarič Jakob, ravnatelj meščanske šole, Jesenice.
- 17) **Ribno:** I. Ribno, šola. — Inž. Zupanc Jernej, industrijalec, Lancovo. II. Boh. Bela, šola. — Bregant Albin, šolski upravitelj, Ribno.
- 18) **Srednja vas v Bohinju:** I. Srednja vas, šola. — Bidovec Valentin, predst. sodišča, Radovljica. II. Koprivnik, šola. — Tratnik Ignac, sodnik, Radovljica.

Okraj Skofja Loka

- 1) **Crni vrh:** Crni vrh, šola. — Ulaga Drago, referent min. za telesno vzgojo, Beograd.
- 2) **Javorje:** Javorje, šola. — Ustar Franc, starešina okr. sodišča, Skofja Loka.
- 3) **Oselica:** I. Trebija, šola. — Kržišnik Ivan, okr. šol. nadzornik, Skofja Loka. II. Leskovicca, šola. — Triller Ivan, učitelj, Zalilog.
- 4) **Poljane:** Poljane, šola. — Cerar Franc, tehnični vodja „Sešira“, Skofja Loka.
- 5) **Selca:** Selca, šola. — Pilgram Vladimir, gimnazijski profesor, Kranj.
- 6) **Sorica:** I. Sorica, šola. — Zeleznik Martin, šolski upravitelj, Sorica. II. Davča, šola. — Rotman Ervin, šol. upravitelj, Stara Oselica. III. Zalilog, šola. — Lampič Iven, šol. upravitelj, Martinji vrh.
- 7) **Stara Loka:** I. Suha, občinska pisarna. — Šega Franc, knjigovodja „Sešira“, Šk. Loka. II. Stara Loka, Prosvetni dom. — Samec Hinko, uradnik zun. min., Beograd.
- 8) **Skofja Loka:** Skofja Loka, občinski urad. — Sever Jožef, šef katastr. uprave, Skofja Loka.
- 9) **Trata:** Trata: Društveni dom. — Žebre Andrej, viš. sodni official, Skofja Loka.
- 10) **Zminec:** Puštal, občinska pisarna. — Okorn Jože, banski kmetijski uradnik, Ljubljana.
- 11) **Železniki:** Železniki, občinski urad. — Černe Josip, sodnik okr. sodišča, Skofja Loka.

Zaklad kranjske hiše!

Dragoceno darilo!

Izšla je knjiga

Zgodovina mesta Kranja

edinstveno delo slovenske zgodovinarja prof. dr. J. ZONTARJA. — Knjiga, kakršne Slovenci do danes še nismo imeli! — 530 strani, 165 krasnih slik in 2 dvoobarvni zemljevida. — Ker je knjiga izšla v omejenem številu, pohitite in si jo oskrbite v občinski pisarni v Kranju. — Cena din 200,-

Stari grehi trkajo

Leta 1931. „izvoljenega“ Zivkovičevega in l. 1935. „izbranege“ Jevtičevega parlamenta se je že polastila zgodovina; da objektivno spregovorijo zadnji besede o njiju in z njima vred o „zaslužnih“ batuških režimih Pere in Bogoljuba. Mirno lahko rečemo, da sta bila oba ta dva parlamenta skedenj, kjer se je zmlatilo največ — prazne slame. Volitve za ta dva parlamenta pa su bile velik hrup, kjer so bili — radi pomanjkanja opozicije — kandidirali že naprej izvoljeni, volilec je bil pa revež, ker je moral voliti tistega, ki je bil drugim všeč, le njemu ne! In kako so se tedaj „nationalni in državotvorni“ časopisi razpihili!

Potem ko je Zivković poleg drugega znižal uradniške plače in podražil za naše kraje posebno važno pšenico, tobak in sladkor, je po „volitvah“ „Jutro“ zapisalo 10. novembra 1931: „Ljudstvo ne želi nič drugega ko srečne bodočnosti svoji domovini Jugoslaviji“. Pisalo je, da se je ljudstvo izjavilo za okrepitev „gospodarske in socialne vzajemnosti“ in „za veliko na resnični enakopravnosti in vzajemnosti temelječo jugoslovansko idejo“. — Z delom in parlamentom pa so skozi leta kazali, da razumevajo „gospodarsko in socialno vzajemnost“ tako, da so gospodarstvo in socialno zakonodajo pripeljali na psa. Pa jim oprostimo to, saj za gospodarstvo in delavca niso imeli časa! Dajali so namreč predvsem „resnično enakopravnost in vzajemnost“ v svoji visoki politiki. Kako? Klerikalne uradnike so zmetali na cesto, pa samo zato, da bi bila „enakopravnost resnična“. Naše ljudi so zapirali in kundačili „radi enakopravnosti“. Sadistično so zapirali prosvetna rruštva in domove, brez katerih bi bila Slovenija najbrž že ponemčurjena. „Radi enakopravnosti“ so pa puščali odpadniška društva nemškega „Kulturbunda“ in jim dajali državno podporo, da so potem v inozemskih listih objavljali veleizdajniške zahteve po vrnitvi slovenske zemlje Avstriji. Radi „enakopravnosti“ pa so v šensurkem procesu obsojili 12 slovenskih mož in fantov 6. marca 1933. leta. Brodar je dobil ječe pol drugo leto, ker „je zahteval federacijo in ustvarjal razpoloženje, da se del naše kraljevine izloči iz države.“ Župniku Škerbcu so dali eno leto, ker „je vzklikal samostojni Sloveniji...“ Dr. Korošca in sedanjega bana so „radi enakopravnosti“ internirali. Če ne bi bilo Zivkovičevega početja, bi tudi ne bilo nikakor hrvaške emigracije. Tako so pa g. Pera sam ustvarili hrvaške emigrante in teroriste — „radi enakopravnosti“.

O petomajskih Jevtičevih volitvah se je smelo prav malo pisati, vendar se je o njihovih zlorabah več vedelo, kot če bi jih publicirala Avala. Saj dober glas seže v deveto vas, slab

V nedeljo, dne 13. novembra 1938
vabi cenjene meščane
na **MARTINOVO GOS**
in na novo belokranjsko vino.

Restavracija hotela „Jelen“

pa še dalje. Volitve so se namreč vršile po volilnem zakonu, po katerem bi težko izgubil tisti, ki se je vezal na listo vladnega predsednika. Radi tega ljubeza vezanja so kandidatje zbirali stare stranke, niso več marali za strankine prijatelje in zavozili v čisto druge vode, zgolj radi tega vezanja. Jevtičević kandidatje so smeli svobodno govoriti. Predno pa je bila potrjena opozicijska lista, si moral biti prej nekaj dni zaprt in podobno. Kako je bila aktivna „javna varnost“, je videl vsak in čutil, kdor ni bil slep in gluha. Kdo pa je bil izvoljen in izbran ter kako, je težko vedeti, ker nimamo drugega materiala kot izjave nekaterih merodajnih, ki so kar pripisovali ničle k desetnicam ali stotincam! Kdor ni imel protikandidata, je bil res izvoljen na dan, ko je bila lista potrjena. Mnogi pa so bili izvoljeni, pravijo, šele 6. maja, torej en dan po volitvah itd.

In ču'te, kaj se je zgodilo? Ti, skozi leta tako „spodobni politiki“ in edini „patentirani jugoslovenarji“, niso upali sestaviti svoje liste

ali vsaj dobiti mandatov — po njihovem zakonu o volitvah. In kaj so storili? Padli so v Zagreb na kolena pred tistim dr. Mačkom, ki so ga sami zaprli, padli so pred njim in ga prosili, naj jih ta „mučenik po njihovih zaslugah“ sprejme milostno na federacijsko — listo, ker bi morda le tako mogli biti kdo izvoljen. Ali je to še poštenje ali ne na eni ali na drugi strani? Čeprav je politika umazana, vendar nismo vedeli, da je tako, tako zelo umazana.

Ti, dragi Gorenjec, pa se zdaj odloči! Ali sploh moreš, če še čutiš pošteno, s takimi jugoslovenskimi pljuvalci, katerim ni svet niti lastni program? Ti vsemogočni „državotvorci“ zdaj sami ne vedo, kam bi in kaj bi. Sram jih je na beli dan. In prav nič ne vedo, kaj naj bi v volilni borbi napadali. Ali naj napadajo svoje lastne grehe in zločine? Ali pa naj napadajo gospodarski, socialni in obrtni uspeh sedanje vlade JRZ, ki je vendar velikanski? Nič ne vedo. Zato tako molče — v hrvaškem loncu pod Mačkovim klobukom, kamor Slovenec — ne mara.

Občinske volitve 25. oktobra 1936. so delo za kratek čas ustavile. Razmišljalo se je, kako se lotiti tega ogromnega posloja. Povabili so ing. arhitekta Valentinčiča, naj pride pogledati stavbo, da pove svoje mnenje. Povedali so mu, da je za popravilo na razpolago znesek pol milijona dinarjev. Nato je kratko odgovoril: „S to vsoto boste samo očistili poslopje, na kakšno temeljito preuredbo pa ni miti misliti.“

Z njim se je občinska uprava glasom sklepa obč. odbora pogodila za napravo načrtov z namenom, da bi se na podlagi načrtov poslopje postopoma adaptiralo. Ko so bili načrti gotovi, se je pa izkazalo, da je najbolje in tudi najceneje, če se adaptacija izvrši takoj in v celoti po načrtu. V sled tega je bilo treba poskrbeti za nov kredit in najeti posojilo 1 mil. dinarjev. Za ta predlog je v občinskem odboru glasovalo 22 odbornikov od navzočih 23. S tem sta imela župan in uprava zelo veliko moralno oporo, kar je zelo dobro vplivalo na vso javnost in za nadaljnje delo. Ko je bilo posojilo zagotovljeno, so razpisali prva stavbna dela. Prva licitacija za težška, zidarska, tesarška in mizarska dela je bil mesca januarja. Licitacija je bila uspešna. Dela so prevzela sledeče tvrdke: Gradbeno podjetje ing. Dedek, Avguštin Primožič, Aman & Co. in Strižih Franc. Delo se je pričelo 20. marca. Druga licitacija za razna dela se je vršila pozneje. Večino del so dobile domače tvrdke in obrtniki. Električno napeljava dr. Born, slikarska in plesarska dela Ježek Marjan, steklarska dela Indihar, ključavničarska dela brata Markič, krovška in kleparska dela Maksimov, vodno-inštalaterska Hudnik iz Ljubljane, parketerska delo Remec iz Dupljice in delno Kotnik iz Vrhnike, pečarska pa Osolji iz Kranja.

Tako je od tega denarja le precej ostalo doma v Tržiču, kar je tudi prav. Poleg tega je pa veliko denarja pustilo razno stavbno delavstvo, ki je bilo na hreni in stanovanju v Tržiču. Poleg stavbnih del je bilo še ogromno drugega postranskega dela. Ujemale je bilo treba razmere s sosedji, prilagovati stavbo potrebam in razmeram itd.

V nedeljo 14. novembra ob 11. uri dopoldne bo to prenovljeno poslopje slovesno blagoslovljeno. Slovesnost se bo vršila pod pokroviteljstvom g. bana dr. Marka Natlačenca. S tem se bo dovršilo zelo važno dejstvo v zgodovini Tržiča in v zgodovini občinskega gospodarstva. Tržni promet se bo koncentriral sredi mesta, vendar ne več na glavnem trgu v prahu in blatu in v oviro prometu. Tudi javne prireditve, zborovanja na prostem, objave vojaških

„Živo orodje“ Vsi vemo, kako je naše delo odvisno od orodja. Tudi naše telo ima svoje oro: je: zoba. Zato jih moramo ne le varovati, pač pa, kakor z vsakim orodjem, tudi skrbno ravnati z njimi. Predvsem jih moramo čistiti in pravilno negovati. Za pravilno nego dragocenega orodja — zob — pa bi morali rabiti kvalitetno zobno pasto, kakor je Chlorodont. Domači proizvod.

razporedov, se bodo lahko vršile na ogromnem dvorišču. Skratka, mestni dom bo res dom vseh Tržičanov. Današnji občinski odbor ima lahko zavest, da je izvršil ogromno delo in sicer gospodarsko delo, katero se je hotelo upreči pod prejšnjim JNS režimom v strankarski voz na račun vseh tržičkih davkoplačevalcev.

Janez Brodar

Hrastje mu je rodna vas. Hrast mu je bil simbol že pri rojstvu in iz hrastovine si je izoblikoval značaj. Ze v zgodnji mladosti se je posvetil umnemu kmetijstvu, ni mu pa poklicno zanimanje vzelo pogleda v javna vprašanja. Povsod je rad pomagal ter se je z navdušenjem pridružil politični in socialni smeri, ki jo je pri nas uvedel pok. dr. Krek.

Ko je svetovna vojna opustošila ne samo človeške dobrine, ampak ustvarila tudi ogromno duhovno zmedo, katere posledice deloma še danes nosimo, se je prvič pojavil na politični pozornici Brodar Janez kot idealen, neustrašen in premočren človek. Komunistem je po svetovni vojni žel vidne uspehe. Ker je bilo ljubezni do dela premo, je bila misel na delitev zelo popularna. Nastopili so demagogi tudi pri kmečkem stanu. Četudi je kmečki stan že po svojem poklicu bolj konservativen kot drugi stanovi, so se vendar tudi pri njem pokazali pogubni vplivi svetovne duhovne zmede. Resničnih in poštenih zastopnikov ljudstva mnogokrat držal ni pustila več govoriti ter je rajč poslušala ali komunistični evangelij ali pa demagoška gesla Pučljehov močetarjev. Takrat je mladi, agilni in neustrašeni Brodar začel nastopati na takih zborovanjih. Pred njim so množice utihale in mirno poslušale njegove modre in resne besede. Koliko se ima slovenski narod njemu zahvaliti, da je mogel preboleti tisto najbolj zmedeno dobo, se še ne da precentiti. Naš Brodar pa je s tem vstopil v slovensko politično borbo.

Vsa leta po vojni je zvesto stal ob strani našega voditelja dr. Korošca ter se bojeval v prvih vrstah. Zgodovina borbe Slovencev za čim širšo samoupravo ne bo mogla preiti Brodarjevega imena.

K blagoslovitvi mestnega doma v Tržiču

Ze dolga leta je bila tiha želja Tržičanov, predvsem raznih občinskih odborov, da bi občina dobila svojo lastno streho. Pa tudi za tržično so dolga leta iskali primeren prostor. Tako eno kakor drugo vprašanje pa so rešili s tem, da so kupili nekdanjo čevljarsko tovarno, ki je dolga leta nosila napis „Mally & Demberger“. Poslopje so lepo preuredili, tako na zunaj kakor tudi znotraj. Pri nakupu in preureditvi so delali najrazličnejši ljudje, katerih je precejšnja množica. Od pok. g. Emila Mally-ja, ki je prvičkrat ponudil bivšemu županu Lončarju nakup tovarne za občino, pa do časa, ko bo zapustil zadnji obrtnik in delavec poslopje, bo pretekla dolga doba šestih let. Koliko ljudi vseh mogočih prepričan in poklicev je v tej dobi sodelovalo? Zato ni čuda, da so danes tako rekoč oči vseh uprte v te prenovljeno poslopje, ki bo ponos za slehernega Tržičana.

Naj omenimo na kratko popis dela in razmer posameznih skupin in ljudi, kako se je zamišljaj nakup in želela preureditev. Podjetje ing. Dedek-a je že leta 1933. premerilo staro stavbo in napravilo načrte, kakšne prostore naj vsebuje poslopje. Na podlagi tega se je stavbo tudi ocenilo in na tej podlagi se je tudi pogajalo za nakup. Leta 1934. je banovinski ing. Fajfar napravil načrt za šolsko telovadnico na dvorišču, govorilo in sklepalo se je, da se bodo prostori preuredili za dekliško ljuško šo-

lo. Nekateri so si želeli v poslopju celo sokolski dom. Pa bi še bilo, če bi bil denar! Kredite so iskali pri raznih ustanovah, pa ga ni bilo moči dobiti. Poleg tega je manjkalo tudi poguma. Govorilo se je veliko, ko pa je bilo treba odločiti, so se odgovorni ljudje enostavno umaknili. Začetkom mesca avgusta l. 1934. je streho cestnega trakta uničil požar. Poslopje samo je takrat močno trpelo radi množine vode, s katero se je gasilo. Nekaj tednov za tem sta stavila obč. odbornika Majeršič in Mehle nujen predlog, naj se hiša kupi, ker bi se dobila pod ugodnejšimi pogoji in bi se popravila izvršila odgovarjajoče občini. Na podlagi tega je občinski odbor sklenil, da se poslopje kupi, vendar še niso dozorele druge okoliščine in nakup se ni mogel izvršiti.

L. 1935. se je zaposlilo pri SUZOR-ju za posojilo v znesku poldrug milijon dinarjev. Ko je bilo posojilo zagotovljeno, je občinski odbor sklepal za njegov posojilo. Na tej seji je bilo navzočih 14 odbornikov z opozicijo vréd. To je dokaz, kako se je hotelo prevaliti odgovornost na druge. Takratna opozicija se je svoje odgovornosti popolnoma zavedala in ko je po naslednjih občinskih volitvah prevzela upravo občine, je šla takoj na delo. Ko je bilo posojilo zagotovljeno, se je šele mogla napraviti kupna pogodba, katero so podpisali gg. župan Globočnik in člana uprave Šnoj in Primožič, za dediče Mally pa dr. Mejač, odv. v Ljubljani.

Zvočni kino

„Kino Šmartinski dom“
v Šmartnem pri Kranju

Večna maska

Film nagraden na mednarodnem bineafu v Benetkah. V gl. vl. Matthis Wieman, Olga Čehova. Sniman po romanu Lea Lapajreja.

PREDSTAVE:

V soboto, dne 12. novembra ob 8. uri zveč.
V nedeljo, dne 13. novembra radi igre Brat Martin samo ob 8. uri zvečer.

Mimica Zagorska:

Pod Triglavom

(Zgodovinska povest iz l. 1415. v dobi kmetiskih uporov na Gorenjskem.)

(D dalje)

„Nikoli več naj se ne dotaknejo škarje tvojih las. Rastejo naj ti po šegi svobodnjakov, tebi, sinovom in vnukom.“

Potem je dal Gorjanu pest cekinov.

„Pojdi Gorjan in to ti je v plačilo.“

Gorjan je vzel cekine, se zahvalil in šel. Hribar je spravil darilno listino in bil ves zmeden od sreče.

„Kako naj se vam zahvalim, milostni gospod?“ je jecljal.

„Saj sem ti dal zasluženo plačilo. Pojdi in pomni današnji dan.“

„Do groba.“ je potrdil Hribar in se obrnil, da bi šel. Grof je stopil za njim.

„Svobodnjaku ne pristojta, da bi hodil peš. Velel bom, naj ti dajo konja in obdrži ga za spomin na Gašperja grofa Lamberga.“

Kmalu potem je Hribar jezdil skozi Begunje na iskrem konjiču, ob bedru mu je žvenketal meč in srce mu je nemirno utripalo v prsni. Po dolgih letih brezupnega trpljenja, je bila poplačana njegova težka žrtev, ki jo je doprinesel na oltar ljubezni. Komaj je sam sebi verjel, da je res dobil svobodo, zdelo se mu je, kakor bi sanjal prelep sen, ki se nikoli uresniči ne more. Vse se mu je videlo lepše, kakor prej, ko je šel peš proti Kamnu, poln otožnih misli. Duša je prekipela od radosti in v pozno jesensko popoldne so na beli cesti pela konjska kopita: „Tlačan si bil! Tlačan si bil!“

XV.

Stara gostilna v „Emavsu“ je imela na stečaj odprta vrata. Pred vrati so bili privezani trije konji, Podgorčev z Bleda, Ožbaltov iz Nomnja, vranec Veharjevega Radota z Gorjuša.

V hiši so sedeli ti trije možakarji, drugoval jim je Poklukar iz Krnice, ki je vsak dan prišel pit v Zgoranje Gorje. Pred vsakim je stal putrj vina, vino je gladilo jezike, da je beseda boljje tekla. Poklukarju, ki je že od ranega jutra pil, se je začel jezik zapletati.

„To sem ti že povedal, Rado, in ti tudi danes zatrdim: jaz ne bom krvi prelival. Moji tlačan naj store, kar hočejo, meni nič mar. A ne bom se potegnil zanje, čeprav

jih gospoda pobeši za pété nad mravljišče. Jaz pa ne bom krvi prelival, nisem tako neumen, da bi trpel zaradi neumnosti drugih. Z vami naj gospoda govori, kakor hoče, mene pa ne bo nihče klical na odgovor. Zapomni si, Vehar!“

Rado se ni maral pričeti s pijancem in je reno ukazal:

„Poklukar, molči in ne pij več!“

„A kaj?“ se je vzdignil Poklukar in takoj zopet sedel. „Komu naj molčim? Tebi? No, tebi bom tiho, ker sem dosti slišal o tebi, komu drugemu bi pa ne bil. A pil bom pa še, pil, nekaj barigel bom izpraznil, preden me bo konec. Kaj komu mar, če pijem, saj pijem za svoj denar. Poklukarjev sin ne bo stradal, čeprav oče sedi v „Emavsu“. Pil bom še, pil, a krvi ne bom prelival, tisto pa ne!“

„Sleval!“ ga je nahrulil Ožbalt. „Ti nisi vreden, da sediš med uporniki! Sleva si, ne pa upornik!“

„To pa, to! Upornik sem, presneto malo je takih! Jaz bom vzdignil vso Krnico, povedal jim bom, da bo dobro, če jini upor uspe in da jih bodo grajski na meh odrli, če se ponesreči. Potem naj izbirajo in naj sami odločijo, kaj jim je ljubeše: doma ostati, ali pa kožo nesti Hartmanu na prodaj. Ne bila bi slaba kupčija, Hartman plača tako dobro, da se ti o svetem Jakobu zanohta v roke in noge.“

„Nehaj že čvekati!“ je zavpil Podgorec. „Se drugi se ne moremo pametno pogovarjati, ko ti neprestano siliš vmes s svojim neumnim govorjenjem. Strezni se, ali ne vidiš, da je že zadnji čas!“

„Zadnji čas?“ je ponovil pijani Poklukar. „Saj se še ve bliža sodni dan. Zadnji čas je za vas, da uvidete, v kakšno neumnost ste zabredli. Ojej, ojej, glave stavite v nevarnost in Hartman vam jih vzame, kakor gotovo sem svobodnjak Poklukar.“

„Svobodnjak pa si,“ ga je zbadal Ožbalt iz Nomnja. „Tako ti povem, da je še mene sram, ker te poznam. Tvoj praded si je zaslužil svobodnjaški meč in če bi ga ne bil, bi tebe dal Hartman zaradi zanikrnosti preseliti na najbolj zanikrno kmetijo, kar jih je v njegovi gošpščini.“

„Kaj se boš nasajal ti, Ožbalt! Jezik znaš obračati, za drugo pa nisi. Če bodo vsi puntarji taki, ne bodo Hartmanu še tako brž začeli sveti lasje in punt propade, kakor gotovo sem svobodnjak Poklukar iz Krnice in imam ženo, ki ji v vsej okolici ni para.“

„Zena je pametna, res,“ mu Ožbalt nalašč ni hotel dati miru. „In če bi ona sama ne peljala gospodarstva, bi se

ti že zdavnaj zapil in bi te v „Emavsu“ v šupi snedle uši.“

„Tiho bodi, ko nič ne veš. Nikamor še nisi prišel iz Nomnja, Poklukar pa je bil v mladosti na Koroškem pri stricu svobodnjaku.“

„Pa je videti, da si gori izgubil še tisto malo razuma, kar si ga prej imel.“

„Kaj boš zbadal, Ožbalt, ko te je sam jezik. Hoj, vinček, vinček moj, jaz sem do groba tvoj!“ je vpil Poklukar, prijel glinasti vrč, ga nagail in pil, da se mu je vino cedilo po bradi.

„Pusti vrč! Pijan si kot mavra, ne moreš ga več držati,“ ga je Ožbalt zbadal.

„Pustita ga! Cemu se ukvarjata s pijano šemo,“ je rekel Rado.

„Kdo je šema? Ali jaz?“

„Ti, ti in nihče drugi,“ se je hitro oglasil Ožbalt.

„Ne bom se prepiral z vami,“ je rekel Poklukar in si podprl glavo z dlanmi. „Pameten mož se ne prepira z norci. Le ljudje se mi smilijo, ker bodo reveži potonili v krvi. Ne, jaz ne bom prelival krvi.“

„Pustimo ga!“ je velel Rado. „Može se so vsedli tesno skupaj in se niso več brigali za pijanega Poklukarja. Rado jim je resno govoril:

„Po vseh svetih mi nima nobeden delati tlake, pa tudi desetine tlačani ne smejo dati. Odpoved desetine, to je prvi korak do končne zmage. Povejte to tlačanom.“

„Torej na vernih duš dan grajski ne dobe nič več desetine?“ je vprašal Ožbalt.

„Da. In na tlačo mi nima iti nihče več. Kdor bo hotel iti, ga neusmiljeno kaznujte.“

„Od mojih kmetov ne pojde nihče, to vem,“ je rekel Podgorec.

„Tudi moji me bodo poslušali,“ je pritegnil Ožbalt.

„Prav. Jaz sem v teh malo dneh obletel vse svobodnjake, govoril s toliki tlačani in vse sem zaprisegel na „stara pravdo“. Trdno moramo stati, če hočemo zmagati. Tudi gospoda bo opustila vse homatije in se bo složno spravila nad nas.“

„Ne bo ji uspelo. Ogenj upora je preveč razširjen,“ je menil Ožbalt.

„Tlačani so res omahljivi, a uporu bodo zvesti. Snaj vedo, da jim mora prinesiti le korist. Tlačan je vprezna živina, tako ubog, da ne more izgubiti prav ničesar razen življenja. A življenje jim ne bodo vzeli, ker bi morali napraviti morijo po vsej deželi in pobiti vse, kar nosi hlače,“ je razlagal Podgorec.

Oglejte si

si novi, 84 metrov dolgi leseni most čez Kokro ter na novo preurejeno izložbo in nizke cene trgovine "HINKO"

katera se nahaja poleg farne cerkve pri novem mostu v Kranju.

Din
35
40
45
49
58

Eleganten gospod

nosi eleganten klobuk: Din 75-
Dobi se v temno modri, rujavi ter temno ali svetlo sivi barvi.

Moda za gospoda HINKO - KRANJ

Višek te borbe je zajel njega na čelu obtožencev, ki so za svoje ideale stali pred državnim sodiščem za zaščito države v Beogradu. Skupaj z dekanom Škerbecem, županom Umnikom, županom Strcinom itd. je moral poslušati sodbo, glede katere je pri tovarišu Umniku že zgotovljeno, da temelji na lažnem pričevanju in glede katere bo tudi sam Brodar verjetno prav kmalu doživel podoben rezultat. Dobil je najvišjo kazen med vsemi. Presedeti je moral v Sremski Mitrovici 18. mesec. Če tudi je bilo to še tako bridko, ni klonil, kakor je pokleknil nekdo Radić, ampak je vzdržal.

Preživel je Jevtičeve volitve, disciplinirano je sledil voditelju Slovencev ter je z ogromno večino volilcev dne 5. maja 1935 ostal doma. Uspeh ni izostal. Voditelj Slovencev je mogel v državi dr. Stojadinovića in dr. Spahom predstaviti poguben politični in gospodarski tok v državi. Bil je že skrajni čas. Če ne bi bilo prišlo do spremembe, bi nujno moralo priti do finančnega poloma in državni uradniki, katerim so se plače nakazovale z velikimi zamudami, sploh ne bi več prejemali svojih plač. Davčna moč je bila ubita, razmerje s tujimi državami pa tako, da je izostal skoraj ves izvoz in kmetijski pridelki niso imeli nobene cene. Denarni zavodi so bili zamrznjeni, denar pa se je zival v roke spekulantov in korupcionistov. Treba je bilo ustvariti najprvo zaupanje do državne oblasti, razbiti neprijazni obroč na naših mejah in uvesti smotrnost in poštenost v državno gospodarstvo. Z znižanjem uradniških plač se je preprečila nadaljnja katastrofa. Kmetijski produkti so dobivali zopet ceno. Z javnimi deli, ureditvijo kmečkih dolgov in s tem v zvezi večja likvidnost naših denarnih zavodov, je dobilo gospodarsko življenje živahnejši tempo.

Brodar, četudi ni bil poslanec, ni stal v kotu, ampak iniciativno vplival na boljše cene kmetijskim produktom ter s tem pomagal, da se je moglo gospodarstvo v državi poživiti. Ni pa pri tem zanemarjal drugih stanov ter je z enako ljubeznijo pomagal in delavcu in kmetu, ali komurkoli, če je le mogel.

Tudi ni izgubil iz vida naše borbe za širšo samoupravo Slovenije. Sedaj, ko vstopamo v volilno borbo za parlament, ki bo po besedah našega voditelja imel tudi nalogo, da se zadovoljivo reši in hrvatsko in slovensko vprašanje, je ravno naš Brodar najbolj poklican, da pri tem velikem delu sodeluje. Ali naj Slovence zastopajo pri tej borbi Hrvatje? Ali naj zapremo to borbo tistim, ki so proti volji ogromne večine Slovencev izglasovali vidovdansko ustavo? Ali naj zaupamo nergaštvo družine Stanovnik ter par njihovim trabantom, ki so iz zgolj namišljene užaljenosti izgubili kompas? Tu ni izbire. S ponosom bomo lahko glasovali za listo dr. Stojadinovića, na kateri bo poleg našega voditelja dr. Korošca kandidiral v težkih borbah za pravico slovenskega naroda preizkušeni Brodar.

S to kandidaturo bo narod dal njemu in tovarišem vsaj nekaj zadoščenja za ogromne žrtve. Narod, ki hvaležnosti ne pozna, ni vreden svojega imena. Slovenski narod pa to hvaležnost hoče izkazati in jo bo 11. decembra tudi dokazal.

Palača Pokojninskega zavoda v Kranju

Privatni in trgovski nameščenci v Kranju so pred nedavnim časom z veseljem pozdravili načrt Pokojninskega zavoda, da bi zgradil v Kranju veliko stanovanjsko hišo. Izrazili so tudi željo, naj bi bila v tej stanovanjski hiši večja javna kuhinja, v kateri bi lahko dobili trgovski in zasebni nameščenci ceneno hrano. Pokojninski zavod v Ljubljani je res začel v zadnjem času z gradnjo velike stanovanjske

hiše v Kranju in sicer ob državni cesti ob križišču Blejske in Jezerske ceste. Naši trgovski in zas. nameščenci sicer ne bodo imeli od stavbe same direktnih koristi, kvečjemu le najboljše plačani uradniki. Pokojninski zavod je namreč kupil parcelo na zelo lepi in prometni točki, hiša pa bo zgrajena tako, da bodo v njej samo moderno urejena stanovanja, katera pa gotovo Pokojninski zavod ne bo mogel oddajati po ceni, da bi si jih mogli omisliti naši nameščenci. Pokojninski zavod bo seveda lahko oddal stanovanja, saj je v Kranju veliko pomanjkanje istih, zlasti dvosobnih, saj se že sedaj razne družine zanimajo, če se bo dalo dobiti v hiši stanovanje.

Načrte za stanovanjsko hišo Pokojninskega zavoda je naredil g. svetnik inž. arh. Subic iz Ljubljane, statične proračune izvršuje g. inž. Stanko Dimnik, lokalno nadzorstvo pa vrši tehnični uradnik Pokojninskega zavoda g. Jungdorfer Ernest.

Celotna stavba je razdeljena na 5 objektov, od katerih gradi g. Bricelj Ivan, stavbenik iz Ljubljane, 3 objekte, stavbenik g. Bidovec iz Kranja vogalno hišo, zadnjo hišo pa g. Belcjan, zidarski mojster iz Komende.

V kleti je dvoje stanovanj za hišnika, skladišča, pralnice itd. V priljučju ob glavni cesti bo 8 trgovskih lokalov s skladišči, v ostalem pa stanovanja in sicer 5 dvosobnih in eno štirisobno stanovanje s kopalnicami in vsemi dru-

gimi pritliklinami. V I. nadstropju bo 8 dvosobnih in dvoje trisobnih stanovanj s kopalnicami in vsemi pritliklinami. Prav tako kakor v I. nadstropju bo tudi v II. in III. nadstropju, tako da bo skupno v tej trinadstropni hiši 29 dvosobnih stanovanj, 6 trosobnih in eno štirisobno stanovanje.

Da bodo sobe sončne in zračne, bodo zgrajene ob glavni cesti, na dvoriščno stran pa bodo obrnjene kuhinje, ob Koblarjevi ulici pa bo ravno obratno, ker je ta ulica obrnjena bolj na severno stran. Vsako stanovanje bo imelo na cesto balkon, nekatera stanovanja pa tudi na dvorišče.

Nadkletena je vsa stavba z železobetonskimi stropi, železobetonski stropi so tudi nad vsemi kuhinjami in nad lokali ter nad skladišči. Cestna fasada bo do prvega nadstropja obložena z naravnim kamnom, ostala fasada bo ometana z lahkim ometom, detajli pa bodo izdelani iz umetnega kamna. Strešna konstrukcija bo lesena in jo bosta izdelala, kakor tudi vsa druga lesena dela g. Bidovec iz Kranja in g. Štebe iz Most pri Komendi.

Stavbo so začeli graditi v začetku mesca oktobra in gradnja zelo hitro napreduje, tako da bo morda stavba do božiča že pod streho. Stanovanjska hiša bo izdelana prihodnje leto, tako da se bodo stranke že lahko vselile v jeseň. Pri gradnji je sedaj zaposlenih 120 ljudi.

O Vseh svetih doma v Cerkljah*

Vsi sveti, vernih duš dan! Kdo ne bi v teh resnih dneh pohitel vsaj za kratek hip tja pod Krvavec, kjer se razprostira prelepa cerkljanska fara! Raznovrstni spomini se vrste pred tvojimi očmi, ko se bližaj domačemu kraju, kjer si v brezskrbnosti preživel toliko let. Otožno ti postane srce, ko oddaleč zagledaš mogočno farno cerkev in se spomniš božje njive ob njej; kjer spi oče in toliko in toliko prijateljev, znancev in tovarišev.

Na praznik popoldne smo kot nekdanj napolnili zame najlepšo cerkev. Kako lepa je že radi spominov! Lepa pa še posebno sedaj, ko je njena notranjščina skoraj nova. Občudovani smo jo zlasti tisti, kateri ne moremo vsako nedeljo obhajati v domači farni cerkvi. Notranjščina nobene cerkve, kar sem jih videl po lepi slovenski zemlji, ni name naredila tako lepega in močnega vtisa, zlasti po svojih lahkih barvah. Nisem strokovnjak, zato strokovnega mnenja ne morem dati. Reči pa moram, da moramo biti vsi farani — tudi tisti, ki živimo zunaj fare — sedaj še bolj ponosni na svojo farno cerkev. Vsaka stvar v cerkvi (le crglje ne!) — od vrat, klopi in oken in obokov in pozlačenih stebrov do oltarja ti pripoveduje o prenavljanju. Cerkev je v ponos fari in zlasti še g. župniku, ki se je lotil tako velikega dela. Gotovo pa ni imel dovolj dohodkov, zato je dal napraviti v cerkvi več nabiralnikov, kjer naj bi pritekali dohodki za popravila. Tudi tisti, katere življenje vodi po drugih krajih, a še čutimo z domačo farno, bomo morali dati svoj prispevek za cerkev; nekdo mi je rekel: vsaj enodnevni zaslužek! Če boš pa cerkev videl ob izredno srečno zboljšani električni napeljavi, boš dal pa precej več.

da, so mi priznali ljudje sami. A g. župnik je vztrajal, ker je vedel, da dela dobro in pametno. Sedaj je pokopališča vesel g. župnik in z njim vsa fara, razen dveh ženskih oseb. Pri preurejevanju pokopališča si je na njem pridobil domovinsko pravico za vse dobro in pametno navdušeni založki Tone. Pozna ga vsa fara. Bil je desna roka g. župnika. Meril je, prestavljal, poravnava, dirigiral, poslušal, dajal navodila itd. Tudi njemu velika hvala za vestno in dobro delo! Slišal sem še o mnogih, ki so pomagali in bi jih bilo treba omeniti. A hvali jih delo samo. Pomagali so takorekoc vsi farani. Sprva bolj z godrnjanjem, a ko so videli, da gre za resno in lepo stvar, so z veseljem in veliko poštrevnostjo prišli za delo. Sedaj z veseljem in ponosom hodijo gledati svoj zadnje bivališče. S farno poštrevnostjo in medsebojno podporo se bo — kakor upam — v naši lepi fari pod spretnim in vztrajnim vodstvom g. župnika še lahko marsikaj uredilo. Bog podpiraj še naprej dobro voljo in poštrevnostno skupnost!

* Uredništvo je prejelo dopis že prejšnji teden, a ga vsled tehničnih zaprek ni moglo objaviti že v zadnji številki.

Gorenjski vlak razkosal 22 letnega fanta

Preteklo nedeljo se je peljal 22 letni Stanko Torkar, uslužben v tovarni verig v Lescah, iz Jesenic v Lesce. Najbrže je bil pri svojih starših, ki oskrbujejo Aljažev dom v Vratih. Na postajo Zirovnica je prispel vlak okrog devete ure zvečer in čakal gorenjskega vlaka, ki od pelje iz Ljubljane ob 18.40. Ko je Torkar uvidel, da bo na vlak čakal še precej časa, je izstopil in šel na postajo, kjer je našel več svojih znancev. Bil je zelo dobre volje in se je šalil s svojimi prijatelji vse do takrat, ko se je že bližal vlak iz Ljubljane. Takoj, ko je zavozil gorenjski vlak na postajo, je vlak, s katerim je nameraval Torkar odpotovati v Lesce, že počasi vozil iz postaje. Torkar se je pognal preko tira po katerem je prihajal vlak iz Ljubljane, hoteč še dobiti svoj vlak, toda nesrečnega fanta je zagrabil prihajajoči vlak in ga odbil pod kolesje. Kolesje vagonov je šlo ravno čez trehul nesrečnega in je bil Torkar ko se je vlak ustavil že razkosan na dvoje. Smrt je morala nastopiti tako hitro, da se je še Torkar zavedel ni, ker mu je še kot mrtve mu ležal na obrazu isti izraz, kot ga je imel, ko se je poslavljval ob svojih znancev.

Potniki, ki so potovali z vlakom proti Ljub-

ljani in proti Jesenicam in videli to strašno nesrečo, so bili vsi užaloščeni. Nekaterim ženskam je ob pogledu na grozno nesrečo postalo slabo in so celo padle v nezavest. Prav hudo je zadela ta nesreča tudi vse, ki so poznali dobrega fanta, najbolj pa seveda njegove starše. Naj v miru počiva!

Na pomoč čehoslovaškim beguncem

Čehoslovaško republiko je zadel težak udarec z izgubo obsežnih in bogatih pokrajin. Zaradi tega je nastalo za naše brate Čehoslovake izredno težavno vprašanje, kako begunce iz teh krajev zadostno preskrbeti — z delom in s prehrano. Ob neverjetno velikih žrtvah čehoslovaške države za ohranitev svetovnega miru pač ne zmore sama s svojimi oslabljenimi finančnimi sredstvi rešiti tega pretežavnega problema. A ker se nahajajo tisoči in tisoči slovaških bratov in sester, žena in otrok pred obupno brezposelnostjo in najstrašnejšo bedo, da popolnoma propadejo telesno in duševno.

Ze zgolj kot samega človeka mora ganiti ta velika nesreča vsakogar, kaj še le nas, ki se s ponosom priševamo k Slovanom, ki smo povsod zvali Čehoslovake naše brate po krvi in jeziku in ki so nam bili vedno le lep vzgled slovaške zavednosti in kulture. Saj je še ob 20 letnici naše svobode in zedinjenja v našem narodu živo v spomint njihovo bratsko sodelovanje in sočustvovanje ob vsaki naši nesreči. Zaradi tega je bratska pomoč ne samo nujno na mestu, ampak bo tem krepkejša in izdatnejša, čim odkritosrečnejša bo.

Zaradi tega kliče meddruštveni odbor mesta Kranja, ki se je v ta namen sestavil, da bratsko pomožno akcijo za čehoslovaške begunce čim uspešneje in častneje izvede in poziva vse ki so dobre volje ter se zavedajo slovaških dolžnosti. Vsak dinar je vrlo dobrodošel, naj nikdó ne zavrne bratske pomoči! Odbor zagotavlja, da se bo vsak dinar uporabil v neposredno korist tem revežem, vse stroške za akcijo nosi odbor sam.

Tedenske novice

KRANJ

Prosvetno društvo Kranj ureja svoj imenik. Vsak, ki bi rad postal član Prosvetnega društva, naj se javi v nedeljo dopoldne v knjižnici Ljudskega doma, kjer se vsako nedeljo sprejemajo novi člani.

Skupina poselske zveze v Kranju sporoča vsem članicam, da ima svoj sestanek prihodnje nedeljo, to je 20. novembra po popoldanski službi božji v Marjanišču. Prigite vse in pripeljite tudi druge tovarišice s seboj!

Vsako greši, kdor ne uporablja edinstvene-ga Solea mila. Dobi se v vsaki boljši trgovini. Cena din 7.50.

Upokojen je direktor kranjske gimnazije g. dr. Simon Dolar.

Občinska pot v Strahečo dolino je v zelo slabem stanju. Prosimo mestno občino, naj s svojimi delavci sedaj v jeseni uredi to pot, ker bi pozneje vreme prav gotovo ne dopuščalo, da se pot popravi. Vsi, ki hodijo po tej poti, pa bi bili obsojeni da hodijo po blatu in vodi.

Povsem zadovoljna je gospodinja, ako kuha pristne Ravnikarjeve zajamčeno čiste jajčne testenine. Zahtevajte jih pri svojem trgovcu. Zaloga na debelo in na drobno pri Drago Fuchs v Kranju.

Dr. Josip Zontar, Zgodovina mesta Kranja izide 12. novembra 1938. Knjiga obsega 530 strani teksta, 15 risb med tekstom, 165 slik na umetniškem papirju in 2 dvobarvna zemljevida v prilogi. V celo platno vezana s futeralom stanje 200 din.

Dobivala se bo v prostorih mestnega občinskega urada v Kranju, v Ljubljani in po knjižgarnah. Subskribentom jo bodo dostavili na dom. Kdor pa želi sam priti ponjo, naj se oglasi v nedeljo 13. novembra 1938 od 9. ure do 11. ure v mestnem občinskem uradu.

Solea krema 3., 5., 10., milo 7.50. Za trgovce po orig. tovarniških cenah. Glavno zastopstvo za Gorenjsko:

HINKO PODJAVORSEK - KRANJ.

Javni notar g. Bakovnik Ivo v Kranju sporoča, da je preselil svojo pisarno v Komenskega ulico zraven nove šole v Kranju.

„Oven“ terpentinovno milo je izdelek najstarejše domače tovarne mila Ignac Fock iz Kranja. Zavedne Slovenke perejo s tem odličnim domačim milom.

Toplo zimsko triko perilo!

Moške in damske hlače Din 17-
Moške in damske maje Din 17-
Skoki, otroške obleke itd. vse pri

Sikra - Kranj (poleg trgovine Bata.)

Drugo zelo posrečeno delo g. župnika pa je po Plečnikovem načrtu preurejeno pokopališče. Malo čudno smo oddaleč gledali mogočne stebre pred mrtvašnico. A takoj pri vstopu na pokopališče te prevzame pogled na lopo pred mrtvašnico in lepa urejenost vsega pokopališča. Lopa sestoji iz 6 mogočnih, iz starih spomenikov, kamna in opeke sezidanih stebrov, ki nosijo široko streho. V sredi ne prevelikega prostora med vhodom in lopo stoji križ. Za križem dva duhovniška groba. Drugi grobovi so v vrstah južno in severno od lope lepo razvrščeni. Do vsakega groba prideš po dovolj široki, s peskom posuti stezi. Med vrstami grobov so zasajene ciprese. Grobovi pa so bili te dni okusno — v čast faranom in spomin rajnim — okrašeni. Pravili so mi, da so farani kar tekmovali, kdo bo lepše okrasil počivališče svojih dragih rajnih. Posebno pa gre hvala g. župniku. Ni bilo lahko premagati raznovrstne težave. Marsikaka trda beseda je pa

Tople flanelaste rjuhe!

reklam. cena Din 19-.

Dobre kvalitete, 220 cm dolge, v vseh barvah

Din 26-., Din 35-.

Najfinejše Sikra - Kranj (poleg trgovine Bata)

Soferski izpiti poklicnih soterjev in samovozavev motornih vozil se bodo vršili za okraje Kranj, Radovljica in Skofja Loka v torek, dne 22. novembra 1938 ob 8. uri pri okrajnem načelnstvu v Kranju.

Interesenti naj svoje pravilno opremljene prošnje pravočasno vložijo pri okrajnem načelnstvu v Kranju.

Poslanski kandidat za kranjski okraj g. Janez Brodar je v sredo vložil na okrajnem sodišču v Kranju radi overoljenja podpise predlagateljev ter dobil vsa potrdila, ki so potrebna radi vpisa na državno kandidatno listo.

Pri nekaterih dosedanjih prireditvah, ki jih je imelo naše Prosvetno društvo, smo opazili, da se članstvo premalo zaveda svojih dolžnosti, ki jih ima do društva in do onih članov, ki s svojim nesebičnim delom nosijo skoraj vso težo društvenega dela. Nekateri člani ne smatrajo za potrebno, da bi s svojo prisotnostjo pri prireditvah dali vsaj nekaj moralne podpore onim, ki precej večerov in prostega časa žrtvujejo za prosep društva. Zavedati se pač moramo, da bomo samo v bratski skupnosti mogli rešiti vsa vprašanja, ki se pojavljajo v današnjih časih ter moramo apelirati na vse člane, naj se oklenejo svojega društva, da bo v ponos vsem članom in moralno oporo našemu narodu.

SMARTIN PRI KRANJU

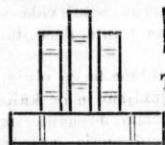
Brat Martin na Smartinskem odru 15. novembra ob 4. uri popoldne in 20. novembra ob 8. uri zvečer. Dramatični odsek našega prosvetnega društva otvori svojo sezono s to znano in močno priljubljeno narodno veseljo igre. Že naslov igre sam je v skladu s to nedeljo, ko župnija obhaja baš slovesno čiščenje farnege patrona, kar sicer s smislom in vsebino igre nima nikake skupnosti, pač pa je z njo ustrezno tradicionalnim težnjam faranov iz njihovega privatnega družinskega in družabnega življenja tega dne, ko ta dan proslavljajo s svojimi originalnimi običaji, ki so v zvezi z ljudskim veseljem.

Igra sama je že dovolj znana našemu občinstvu in je še nekaterim v prav svežem in prijetnem spominu, ko so jo zadnja leta z velikim uspehom uprizorjali sosednji bratski odri.

Vsakdo, ki je že videl to zdravo narodno komedijo, bo ta dan z veseljem prišel v Smartinski dom, da preživi svoje martinovanje v edinstvenem razvedrilo, ki ga nam je pripravilo prosvetno društvo. Za dober uspeh igre je odsek izbral svoje najboljše igralce, ki so s svojo priznano komiko vedno ogrevali in osvajali našo publiko.

Kino Smartinski dom nam bo prikazal velik umetniški film, ki je bil nagraden na mednarodnem binealu v Benetkah z drugo nagrado izmed 76 filmov svetovne produkcije. Videli bomo borbo doktorjev proti meningitisu. Videli bomo, kako je mlad zdravnik cepil serum, ki ga je iznašel. Bolnik je umrl. Potrt je taval in mislil napraviti samomor, kar pa so mu preprečili. Slaboumen je nadalje taval in blodil. Tovariši so se trudili, da bi ga rešili. Dokazali so, da je bolnik umrl radi paralize srca in da je njegov serum dober in odrešen za svet. Tisoči in tisoči so bili hvaležni in so blagoslovljali dr. Drumatina. Film je posnet po romanu enega največjih švicarskih romanopiscev, Lea Lapaireja.

Knjige, mape, bloke, albume, odjemalne knjižice, kaširanje slik in zemljevidov, itd. izvršuje po izredno ugodnih cenah

Knjigoveznica
TISKOVNEGA DRUŠTVA
V KRANJU
(za farno cerkvijo)

Vsa dela se izdelujejo elegantno, trpežno in ceneno.
Javne knjižnice imajo popust!

SPODNJI BRNIK

Okrog ponoči od sobote na zahvalno nedeljo nas je iz potrebnega in mirnega spanja nenadoma zbudilo hudo vpitje. Vsak, ki je to

sišal, je takoj spoznal, da to ni lepo peje domačih fantov. Ni bilo petje, ampak rjovenje, nesramne kletvine, bogokletstva in „aufbiksanje“ v našo vas pridivjanih pretepačev in barab iz Senčurja. Da bi bila ta banda bolj upravičena razgrajati po naši vasi, so imeli za spremstvo med drugim tudi znanega Betona iz Grada. Kdo je pripeljal te ljudi v našo vas razgrajati in zakaj, bomo priobčili ob priliki. Tudi imena! Na vasi ni bilo nobenega domačega fanta, le nekaj prešernih fantičev. Ti fantalini so s kamni hoteli pregnati pijane tujce. Podivjani pijanci so poiskali preganjalce. Boj je med vpitjem, kletvinami in razgrajanjem trajal do štirih zjutraj. Uspeh tega boja je bil dovolj dober. Petičev iz Sp. Brnika je dobil 6 ugodiljav, Matičkov pa ima ranjena pljuča. Po srečno končanem boju so šenčurjski bojovníki in njihovi pomočniki iz naše fare odšli, le Pajerjev iz Senčurja je še zjutraj umazan in brez klobuka iskal po vasi kolo. — V nedeljo zvečer so isti prišli znova k nam na korajžo klicat. — Prosimo orožništvo, ki je sicer budno, naj še bolj pazi na večerne in nočne sprehode šenčurjskih in domačih pretepaških barab in naj takoj na mestu temeljito obračuna z vsakim pretepačem. Sodišče pa prosimo, naj pretepače res kaznuje vsaj z enoletnim zaporom. — Domačim prešernim in nadutim fantičem pa pripomočimo, naj vsako noč hodi eden izmed njih okrog s prošnjo, da bi mu kdo pregleda rebra in kri. Drugače najbrž ne bodo opustili ponočevanje in nefantovskega obnašanja. Kar kdo išče, to najde! — Oblastem resno svetujemo, naj se odvzame koncesija vsem tistim gostilnam, kjer že pijanim ljudem dajejo pijačo. Drugače gotovo ne bo miru. Če bi vsi gostilničarji skrbeli za svoj ugled, pijanecem in bi postregli s pijačo, potem tudi ne bi bilo toliko pretepev.

Ker so pretepači obljubili, da pridejo v soboto zvečer zopet na „aufbiksanje“, opozarjamo in prosimo orožništvo, naj napravi red ter nam preskrbi potrebni nočni mir.

PREDDVOR

G. urednik! Ker vemo, da ste bili prepričani, da smo Preddvorci zaspali spanje pravičnega, si dovoljujemo Vam danes poslati nekaj zanimivosti, ki bi tudi Vas utegnile zanimati. Obenem pa s tem dokažemo, da ne spimo!

Občni zbor Fantovskega odseka, ki je bil dne 11. oktobra, je naše fante spet uvedel v zimsko delo v odseku in sedaj že pridno telovadijo, „sejejo“ in tudi včasih malo „muzicirajo“, če je treba.

Prosvetno društvo je imelo svoj letni redni občni zbor dne 16. oktobra; naj omenimo samo izčrpano poročilo predsednika čg. župnika in tajnikovo poročilo. Odbor se je izpopolnil, ker so se v odbor pritegnili tudi voditelji vseh odsekov tako dramatičnega, pevskega, Fantovskega in Dekliškega krožka.

Oživljeno Tujsko-prometno društvo v Preddvoru je imelo svoj občni zbor dne 26. oktobra. Pri volitvah je bil izvoljen sledeči odbor: predsednik čg. župnik Sitar, tajnik Nič Maks, obč. tajnik, blagajnik Joci Peter, šolski upravitelj in odborniki: Križnar, ga. Slančeva, Sajovic, dr. Valič, Murnik, Šavs Peter. Novi odbor si je nadel nalogo, da bo v prvi vrsti skrbel za olepšavo kraja. Občina, kot zainteresirana krajevna oblast, je v smislu čl. 7 pravilnika o pobiranju tujskih taks pooblastila Tujsko-prometno društvo v Preddvoru, da kot občinski turistični odbor pobira in uporablja pobrane takse od letoviščarjev v prvi vrsti za olepšavo kraja. Upamo, da bo novi odbor z čg. župnikom na čelu znal to v polni meri izvesti.

Na občinski seji, ki je bila v sredo, dne 9. t. m. so med drugim reševali o podporah občinskim ubožcem. Ugotovljeno je bilo, da je predvidena vsota, določena za najrevnejše občane, porabljena čez polovico, tako da se v tem proračunskem letu ne bodo mogle podeljevati nove podpore. Prav bi bilo, da se v bodoče vstavi večja vsota v proračun, ali pa da bi med občani samimi bilo večje razumevanje za delanezmožne soobčane in bi jih od svoje strani podpirali na kak drug način. S samo par kovači podpore itak ne more živeti nihče, najmanj pa vdova z nedoraslimi otroci. Občina je okrnjena, zato so tudi njeni denarni viri okrnjeni. Le v medsebojni pomoči in z malo dobre volje bomo tudi to težavo premagali.

Igro življenja, ki jo je spisal znani dramaturg in naš bližnji rojak J. Vombegar, bodo igrali v Ljudskem domu. Delo samo je povzeto čisto iz kmečkega življenja, prepleteno z ljudskimi običaji in navadami. Značaji so močni, zdrav in jednat slog gorenjskega kmečkega ljudstva diha iz igre, da se človek pri čitanju počuti, kot da mu govorijo živi naši očetje in matere. Dejanje je postavljeno na realno podlago, saj se naša dekleta še in še morajo močiti ne po srcu pač pa po volji svojih staršev. Pripomočimo vsem staršem, fantom in dekletom, da si to res domače delo ogledajo,

ko bo Prosvetno društvo otvorilo svojo zimsko sezono dne 20. ali 27. novembra, obkrakrat ob poli štirih popoldne. Obisk igre toplo priporočamo.

SKOFJA LOKA

„Pozdravlja te Jože Bradeško“. V noči od sobote na nedeljo je Franc, sin čevljarkega mojstra Kržišnika Franca iz Zminca pri Skofji Loki, delal v očetovi delavnici do poli 2. ponoči. Tedaj je zunaj čul na vrtu nenavaden šum. Misleč, da je njegov brat Jože, je zaklical: „Jože, alj si ti?“ Dobil pa ni nobenega odgovora. Ker je tudi šum ponehal, se zato ni več dalje zmenil. Drugi dan pa so odkrili, da je ponoči nekdo vlomil v čebelnjak, ki je nekoliko oddaljen od hiše. Vlomilec je prišel v čebelnjak skozi okno. Vzel je 5 satov, mnogo drugih pa je polomil ter sploh napravil precej škode. Z barvo, ki jo je dobil v čebelnjaku pa je napisal na vrata: „Pozdravlja te Jože Bradeško“. Nad tem napisom pa je naslikal mrtvaško glavo in samokres, enako tudi pod napisom. Skoraj enako je napisal tudi na zadnji strani čebelnjaka. Po tem bi se dalo sklepati, da je znani Bradeško zopet na delu ter da bo sedaj na zimo razburjal ljudi s čimbolj pogostimi tatvinami in vlemi. Prebivalstvo pa želi, da bi orožniki imeli veliko sreče ter mu v najkrajšem času preskrbeli stanovanje za zapahi.

Pojasnijo. Ker smo v novice v zadnjem „Gorenjcu“ „Delo na poti pri Siferju“ omenili, da so vojaki začeli voziti prst iz parcele g. Langerholca Jožefa na novo pot, moramo pojasniti da ne bo nesporazumljenja, da so veliko večino prsti iz omenjene parcele zvozili delavci, na račun Langerholca Jožefa samega. Sredi zadnjega tedna v oktobru pa so gradnjo poti prevzeli vojaki in od takrat naprej so tudi vojaki vozili prst iz dotične parcele. Tako je bilo mišljeno naše poročilo. Od četrta po Vseh svetih pa vozijo vojaki material itak iz drugega kraja.

Prošnja mestni občini. Ker imamo pri nas cestno električno razsvetlavo urejeno na ta način, da novejšo večje žarnice sredi ceste gore do 10 ure zvečer, nato pa gore stare žarnice, prosimo mestno občino, da uredi vso stvar tako, da bi sedaj ob zimskem času gorele obločnice ob nedeljah in ob času zornic v decembru od poli pete ure zjutraj naprej, ker ljudje od te ure dalje hodijo k sv. maši. Mišlimo, da je to nujno potrebno!

TRZIC

Prosvetno društvo je začelo cveteti. V jeseni pričnemo z novim spomladanskim društvenim življenjem. Sezono otvorimo v nedeljo 13. novembra ob 8. uri zvečer z opereto „Djak prosjak“. Sicer je ta opereta že bila na našem odru in fantje še vedno žvižgajo melodije iz nje, toda prepričani smo, da bomo prav s to opereto najbolj ustregli razvajenemu tržiškemu občinstvu. Opereto ponovimo tudi 20. novembra ob 8. uri zvečer in 27. novembra ob poli 4. uri popoldne. Vstopnice rezervirajte kot navadno v trafiki ge. Perne.

CERKLJE

Ako te pot zanese slučajno ob večeru po vasi, boš navadno ob sobotah in nedeljah ob gostilni v spodnjem delu vasi naletel na družilo mladoletnih fantičev, katerim dajejo potuho morda nekateri odrasli. Ti mlečnozobneži, pa naj se imenujejo ničmaniči ali postopačeviči ali zabavljačeviči ali surovine, se luči boje kakor večše. Tema je njihova prijateljica. Javno se ničesar ne upajo. Mimoidoče — naj bodo otroci, fantje, dekleta ali drugi odrasli — ne puste na miru. Ne varčujejo s psokami, ne z zasmehom, tudi ne s kamenjem. Ako pristopiš k njim, zbeže kakor umazana golačena. V gostilno ne zahajajo veliko, ker nimajo cvenka. Zato tudi priporočamo lastnici gostilne, naj drepove surovinam postajati na dvorišču, če hoče, da gostilna ne bo izgubila nekdanjega ugleda. Za tiste surovine, ki izza luše ali iz drugih skritih kotov ob cesti po vasi z besedo ali kamenjem napadajo mimoidoče, bo poskrbelo naše skrbno orožništvo.

Občni zbor Zveze absolventk kmetijsko gospodinjiskih šol

V nedeljo, dne 13. novembra se vrši v Celju redni letni občni zbor Zveze absolventk kmetijsko-gospodinjiskih šol. Občni zbor bo v Orlovskem domu z začetkom ob 10. uri in s sledečim dnevnim redom:

1. Citanje zapisnika.
2. Poročilo predsednice in ostalih odbornic.
3. Poročilo pregledovalk računov.
4. Predlogi
5. Volitve.
6. Slučajnosti.

Opozarjamo vse članice, da se občnega zbora sigurno udeležijo, vljudno pa vabimo tudi ostale kmečke žene in dekleta, ker bo istočasno tudi zborovanje.

Odbor.

MALI OGLASI

Za vsako besedo v malih oglasih se plača D. 0'50. Najmanjši znesek je 6 D.

Važno! Modroce. otomane, spalne divane i. t. d. izdeluje solidno in po nizki ceni BERNARD MAKS, tapetnik Na skali 5 (v hiši g. Šipica).

Večjo količino kopit in čevljarških strojev po zelo nizkih cenah ima na prodaj Franc Raibič, trgovina usnja, Senčur pri Kranju.

Zveza živinorejskih zadrug objavlja, da imajo članji Živinorejske zadruge v Smledniku na prodaj več plemenskih živali z rodovniškimi poreklom. Obrniti se je na Zvezo ali pa naravnost na zadrugo v Smledniku.

Išče se v Kranju manjša soba, po možnosti z lastnim vhodom, ki bi bila primerna za pisarno. Ponudbe je staviti na uredništvo „Gorenjca“ ali pa na Zvezo živinorejskih zadrug v Kranju.

Parcela na prodaj 800 m² blizu vodovodnega stolpa. Naslov v upravi.

Hiša, tristanovanjsko na lepem sončnem kraju z lepim vrtom in ca 1000 m² zemlje, blizu postaje Kranj, prodam za din 75.000.—, Jože Bajželj, Stražišče 249.

Mirna stranka išče za takoj ali pozneje zdravo sončno dvosobno stanovanje s potrebnimi pritlikinami. Naslov v upravi lista.

Kompletno trisobno stanovanje s kopalnico se odda takoj. Poizve se v Hranilnici in posojilnici (Ljudski dom) v Kranju.

Posušeno in pridno dekle, vajeno nekoliko gospodinjiskih del išče Kranj, Blejska 5.

Gozdovi in njive naprodaj pod: Primskovo, Mlaka, Tenetiše. Več se poizve pri

L. REBOLJ - KRANJ

VINA

dolenjska, štajerska in sploh vseh vrst, kupite pri Centralni vinarni v Ljubljani - Fraankopanska ulica 11.

Fotografirat na dom
brez poviška cene pride
FOTO JUG, - KRANJ

Za ženine! Za neveste!
Ure, zlatnina,
in druga darila
pri Rangusu v Kranju
se bodo dobila!

B. RANGUS
zlatar in sodni cenilec v Kranju

Zlato in srebro kupujem po
najvišji dnevni ceni!

